

Anonymisert versjon

Vår dato: 22.10.2024
Vår referanse: 24/52165 - 6
Deres dato: 19.10.2023
Deres referanse:

Klagevedtak - klage på vedtak 72/23 fra Øyer fjellstyre om inngjerding av beiteareal

Sammendrag: Landbruksdirektoratet tar ikke klagen til følge.

Landbruksdirektoratet har fått oversendt klage på Øyer fjellstyre sitt vedtak 72/23 om inngjerding av beiteareal i Øyer statsallmenning.

Sakens bakgrunn

I juni 2023 søkte du om å utvide innmarksarealet på A-setra (festenummer 676). Samtidig søkte du om inngjerding av beiteareal på omtrent ni dekar.

Fjellstyret tok søknaden om inngjerding til behandling. I forbindelse med annen søknad du hadde sendt fjellstyret, ble det lagt til grunn at fjellstyret hadde tilstrekkelig informasjon om landbruksmessige forhold knyttet til ditt gårdsbruk. Det ble likevel innhentet uttalelse fra landbrukskontoret i Lillehammer-regionen for å få belyst de forhold som er omtalt i nydyrkingsforskriften § 5. Samtidig ble det innhentet uttalelse fra Statskog som følge av at inngjerding er grunndisponering. Statskog har grunndisponeringsrett jf. fjellova § 12.

Kommunen stilte seg positiv til oppføring av gjerde. Statskog viste til at dersom fjellstyret kom til at det kunne utvises areal til beite etter en behovsvurdering, så kunne arealet gjerdes inn.

I saksfremstillingen har fjellstyret skrevet at det tidligere har blitt gitt flere tillatelser til inngjerding av kulturbeite for storfe, men da som nattbeite på setre med melkeproduksjon. Fjellstyret skrev videre at de ikke kjente til at det tidligere har blitt gitt tillatelse for inngjerding av områder for permanent opphold av storfe i beitesesongen. Dette har blitt begrunnet i at storfeet skal følge fellesdriften.

Øyer fjellstyre kom i vedtak 72/23 til følgende:

«1. Fjellstyret avslår søknad om inngjerding av kulturbeite for storfe.

2. Begrunnelsen er praksis med at storfe skal inngå i fellesdrifta, og beite i tilviste områder i utmarka. Det vises til *Regler for beitebruk i Øyer statsallmenning* vedtatt 24. mai 2023.

3. Hjemmelen for vedtaket er fjelloven § 16 og seterforskriften § 5.»

Klagen din

I e-post av 19. oktober 2023 klagde du på fjellstyrets vedtak. Du viste til at den nærmeste naboen har fått tillatelse til å inngjerde for husdyrhold og at dette er begrunnet i hans framtidige planer for drifta. Du anfører at din sak er parallell til naboens sak og at dere har felles interesser i landbruksaktivitet på A-setra. Ditt samarbeid med naboen er ikke vurdert av fjellstyret.

Du viser til at uthus er under oppføring. Du har også fått godkjent utgangsdør fra fjøset, og du mener det er viktig at du får på plass en god løsning for husdyra. Du anfører at disse forholdene burde vært drøftet i saksframlegget.

Du anfører at det er positivt for kulturlandskap og setermiljø at du får tillatelse til å ha husdyr inngjerdet på setra. Dette vil etter din oppfatning skape gode relasjoner mellom turister og landbruket. Det vil også styrke næringsgrunnlaget til ditt gårdsbruk.

Du viser til at saken ikke var på høring hos fylkeskommunen eller statsforvalteren, og at dette er gjort i andre tilsvarende saker. Vi viser til klagen i sin helhet.

Fjellstyrets behandling av klagen

Klagen din ble ikke tatt til følge, og fjellstyret opprettholdt vedtaket sitt.

Fjellstyret skrev at den saken du mener er parallell til din sak, er annerledes. I den saken gjaldt det utvisning av beite for melkeku. Det er videre vist til at saken ble sendt til høringsinstansene som er nevnt i seterforskriften § 5.

Fjellstyret vurderte at innvilgelse av søknaden ville bryte med etablert praksis. Det ble igjen vist til reglene for beitebruk i statsallmenningen vedtatt våren 2023.

Statskogs oversendelsesbrev

Fjellstyret skal oversende saken til Landbruksdirektoratet via Statskog, jf. M-1/2016 pkt. 10.1. Statskog har i brev datert 22. april 2024 kommentert saken. I brevet skriver Statskog at utvisning av beiteareal for inngjerding etter seterforskriften § 5 skal behøvsprøves. Det vises til at fjellstyret har vurdert behovet, og vist til at det søknaden ikke er innvilget fordi fjellstyret mener storfe skal inngå i fellesdrifta og beite i tilviste områder.

Statskog viser til fjellstyrets omtale av skillet mellom behov for natthamning og ønske om permanent inngjerding av beiteareal. Statskog legger til grunn at arealbehovet i sistnevnte tilfelle er større enn i førstnevnte.

Statskog vurderer at inngjerding av areal utelukker andre rettighetshavere i allmenningen, og at storfe derfor bør inngå som en del av fellesdrifta og beite i andre tilviste områder i utmark. Vi viser til Statskogs oversendelsesbrev i sin helhet.

Tilleggsbemerkinger fra deg

Du har kommet med tilleggsbemerkinger og informasjon i flere e-poster. I e-post av 24. april 2024 har du lagt ved vedlegg om uthus som husdyrrom, felles landbruksplan for Øyer kommune og avisutklipp.

I eget brev, også datert 24. april 2024, har du videre gjort rede for hvordan saken virker inn på din landbruksdrift. Du viser blant annet til at arbeid med uthus for husdyr er igangsatt og planlegges ferdigstilt juni 2024. Du viser til at din begrensede drift, forutsetning for landbruksdrift og din setertilknytning må vurderes. Du mener også at det er beklagelig at det er så lang saksbehandlingstid i disse sakene. Du viser til at ditt ønske om inngjerding verken er i strid med fjellova eller seterforskriften.

Du anfører at Statskog støtter inngjerding av hytter og hyttefelt, og at din søknad bør ses i sammenheng med det. Du ønsker å holde husdyra innenfor eget areal og under oppsyn, slik at det ikke blir konflikt med nærliggende hyttefelt. Du viser også til at din landbruksaktivitet er begrenset til noen kalver på seterbeite i sommerhalvåret. Vi viser til merknadsbrevet i sin helhet.

I e-post av 29. april 2024 har du kommet med ytterligere merknader. Du viser til samdriftsavtale med B Samdrift DA. Avtalen gjør at du ønsker utvidelse av ditt innmarksbeite, slik at kalver og ungdyr kan gå på innmark på din setervoll. Du anfører at fjellstyrets avslagsvedtak er mangelfullt og at de ikke kan pålegge deg å følge beitelagets bestemmelser, da din drift ikke er basert på de forutsetninger som beitelaget legger opp til. Du viser til at kalvene dine ikke kan sendes på åpent beite. Du har også lagt ved beskrivelse av hvordan beite foregår på gården din X. Du anfører at utvidelse av innmarksbeite på setra er en bagatellmessig sak. Vi viser til e-posten i sin helhet.

I e-post av 25. juli 2023 har du kommet med ytterligere merknader. Du har blant annet lagt ved brev fra landbrukskontoret i Lillehammer-regionen datert 6. mai 2024 som beskriver din landbruksaktivitet. Du mener at argumentet Statskog bruker om utestengelse ikke ble vurdert da din nærmeste seternabo fikk tillatelse til inngjerdingstiltak, og at det må være likebehandling. Det samme anfører du at gjelder for tilfeller der det har blitt gjerdet inn til fordel for hoteller, leilighetsbygg og hyttefelt. Du viser for øvrig til at bygging av nytt uthus til husdyr er satt på vent inntil avklaring av denne saken foreligger. Vi viser til e-posten i sin helhet.

Landbruksdirektoratet bemerker

Etter fjelloven § 10 annet ledd kan fjellstyrevedtak påklages til Landbruksdirektoratet, jf. forskrift om delegering etter fjelloven § 2 annet ledd.

Etter forvaltningsloven (fvl.) § 34 kan Landbruksdirektoratet som klageinstans prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. Videre skal Landbruksdirektoratet vurdere de synspunkter klageren kommer med, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak, jf. § 33 femte ledd. Som klageinstans kan Landbruksdirektoratet selv fatte nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling, jf. § 34 siste ledd.

Landbruksdirektoratets vurdering av fjellstyrets vedtak 72/23

Staten, ved Statskog, er grunneier i statsallmenningene. Innbyggere i bygda som statsallmenningene tilhører har allmenningsrett. Jordbrukets bruksrettigheter, som beite og seter, forvaltes av fjellstyrene etter fjelloven og seterforskriften.

Inngjerding av beiteareal i statsallmenningen er et grunndisponeringstiltak der Statskog har avgjørelsesmyndighet, jf. fjelloven § 12. Det er dermed Statskog som tar endelig beslutning om et areal skal inngjerdes.

I seterforskriften § 5 fjerde ledd går det frem at «Statskog SF tek avgjerd om inngjerding av beiteareal etter tilråding frå fjellstyret». Dette betyr at Øyer fjellstyre skulle ta stilling til om de ville tilrå inngjerding av beiteareal. Fjellstyret kom i sitt vedtak til at de ikke kunne gi en slik tilrådning.

Fjellstyret viste i sin begrunnelse til at praksis med at storfe skal inngå i fellesdrifta, og beite i tilviste områder i utmarka. Fjellstyret har også vist til at det er vedtatt egne regler for beitebruk i statsallmenningen. Fjellstyret skriver at der det er gitt tillatelse til inngjerding tidligere, gjelder tilfeller der det har vært nattbeite på setre med melkeproduksjon. Det er også gitt noen spesielle tillatelser for inngjerding til sau ved slipp/sank og til skadede dyr.

Seterforskriften er gitt med hjemmel i fjellova. I forarbeidene til fjellova § 10, som blant annet gjelder klageinstansens kompetanse, er det klart forutsatt at utgangspunktet er at klageinstansen skal være tilbakeholden med å overprøve fjellstyrets skjønnsutøvelse, jf. Ot.prp. nr. 32 (1973-1974) på side 42, hvor det står at det skal utøves varsomhet med omgjøringsretten: «Lovutkastet byggjer på føresetnaden om at fjellstyret som før skal ha den reelle råderetten i eigne saker, og omgjøringsretten etter § 10 må ikkje brukast på ein slik måte at føresetnaden om dette vert skipla».

Landbruksdirektoratet er dermed tilbakeholden med å overprøve fjellstyrets skjønnsutøvelse. Vi er av den oppfatning at fjellstyret har foretatt en konkret vurdering av om beiteareal på setra di kan tilrås inngjerdet. Vurderingen av om tilrådning skal gis beror på en skjønnsmessig vurdering der fjellstyret må kunne sies å ha et rimelig vidt skjønnssrom.

Fjellstyret har begrunnet sin tilrådning med at de tidligere har sagt nei til inngjerding av beiteområder for enkeltbrukere med slik drift som i ditt tilfelle. De viser til at det er ønskelig at utmarksbeitet i statsallmenningen skal følge fellesdrifta. Det er gitt tillatelser for inngjerding av nattbeiter for setre med melkeproduksjon, men dette er en annen driftsform enn din. Landbruksdirektoratet kan derfor ikke se at du har blitt utsatt for noen usaklig forskjellsbehandling.

Landbruksdirektoratet mener at dette er relevante momenter i vurderingen. Videre mener vi at det er positivt at fjellstyret har vedtatt egne retningslinjer for beitebruk i statsallmenningen, og at det er mulig for beiterettshavere, som deg selv, å bringe denne ordningen inn for jordskifteretten innen seks måneder fra vedtakelse. En helhetlig plan for beitebruk bidrar til forutsigbarhet.

Landbruksdirektoratet vurderer det slik at fjellstyret har fulgt saksbehandlingsreglene i seterforskriften og forvaltningsloven, og finner heller ikke andre grunnlag for å overprøve fjellstyrets skjønn i denne saken.

Vedtak: Klagen tas ikke til følge. Øyer fjellstyre sitt vedtak 72/23 stadfestes.

Dette er et endelig vedtak og kan ikke påklages. Vi beklager at det har tatt lang tid å avgjøre saken.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Chris Drange Roksvåg
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.